

19. Yüzyılda Girit Türkleri: Göç ve Yerleşim

Tuncay Ercan SEPETCİOĞLU*

 0000-0002-9906-1529

Öz

Girit Türkleri (ve onların torunları), Türkiye ile Yunanistan arasında Zorunlu Nüfus Değişimi Anlaşması'nın imzalandığı 1923 yılına kadar Girit Adası'nda yaşayan bir grup insandır. Neredeyse 19. yüzyıl boyunca, tarihin farklı dönemlerinde ve birbiri ardına gerçekleşen Yunan isyanları ve adadaki asayişin bozulması sonucunda Giritli Türk nüfusu, can korkusuyla yaşam alanlarını terk etti, mülteci oldu ve böylelikle adanın demografik yapısı Ortodoks Hıristiyanlar lehine değişti. Bu göçler arasında adanın siyasi geleceği açısından en büyük ve en belirleyici olanı, 1897'de başlayan ve en az 40.000 Türk'ün göçüyle sonuçlanan *Kandiye Olayları*dır. Bu nüfus hareketi, Girit Türklerinin çok farklı bölgelere yayılmasına neden olduğu için önem arz eder. Türkiye, Lübnan, Suriye, Libya, Yunanistan'a bağlı Rodos ve Kos adalarında ve (az da olsa) Mısır, Ürdün, Tunus, Kıbrıs Adası ve Filistin'de bir Girit toplumunun mevcut varlığı, bu göç hareketi nedeniyle gerçekleşmiştir. Bu makale, Osmanlı İmparatorluğu'nun siyasi, ekonomik ve sosyal sıkıntılar yaşadığı bir dönemde, 19. yüzyılın sonlarında Girit'te çıkan isyan sonucunda ani ve gönülsüz bir şekilde meydana gelen göç ve iskân sürecini ele almaktadır. Resmi kayıtlar ve alan araştırmasıyla, göçmenlerin nereye ve nasıl yerleştiği, onlar için kaç tane ve nerede yeni yerleşimlerin kurulduğu, tarih ve tarihsel antropolojinin metodolojik yaklaşımları ile analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel Antropoloji, Girit, Türk, Müslüman, Göç, İskân

---

* Assoc. Prof. Dr. Aydın Adnan Menderes University. ✉ tesepetcioglu@adu.edu.tr